



**ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА
ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ
И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА
МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ**

**ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА :
СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА**

На седници Савета Медицинског факултета одржаној 27.02.2007. год. донета је **Стратегија обезбеђења квалитета Медицинског факултета Универзитета у Нишу**. Овај документ садржи све елементе предвиђене стандардом и доступан је јавности на веб-страници Факултета (www.medfak.ni.ac.yu).

**СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂИВАЊА КВАЛИТЕТА, СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА
КОНТРОЛУ И УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА НА МЕДИЦИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ,
УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ**

Стратешко планирање у високом образовању дефинише се као утврђивање дугорочних циљева и намера и усвајање праваца деловања и алоцирања ресурса који су неопходни за постизање тих циљева.

Опредељење за обезбеђивање квалитета.

У периоду од 2000. до 2005. Медицински факултет Универзитета у Нишу је интензивно радио на усклађивању студијских програма са препознатљивим начелима реформе студијских програма медицинског усмерења факултета развијених европских земаља. У првој половини 2002. године Медицински факултет у Нишу је извршио институционалну самоевалуацију према програму Европске асоцијације Универзитета (ЕАУ), што је послужило као основа за евалуацију Универзитета у Нишу и дефинисање планова и приоритета академске заједнице за улазак у Европски високообразовни простор. Колегијум деканата Медицинског факултета у овом периоду настојао је да непрестано развија и утврђује модалитете реформе за приближење европским академским стандардима

Садржинским променама плана и програма студија, где се уз препоруку ЕАУ приступило осавремењивању, интердисциплинарности, увођењу модула и изборних предмета у све студијске програме медицинског усмерења, који се остварују на Факултету, Медицински факултет у Нишу је опредељен да систематски и организовано унапређује квалитет едукације како би постао модеран, флексибилан, упоредив, конкурентан и ефикасан. У складу са Болоњским процесом ради се на подизању нивоа квалитета свих факултетских активности: наставе: система оцењивања базираног на увођењу Европског система за акумулацију и пренос кредита - ЕЦТС, научноистраживачке делатности, докторских студија, специјалистичких и субспецијалистичких студија, система вредновања квалитета наставе од стране студената, квалитета уџбеника и литературе, издавачке делатности, опреме, избора наставника и сарадника, ненаставне подршке, процеса управљања и перманентног образовања.



Мере за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета

Факултет обезбеђује квалитет високог образовања у складу са усвојеним документима у области високог образовања, као што су:

- Закон о високом образовању (Службени гласник РС број 76/05)
- Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских устава (Службени гласник РС број 106/06)
- Правилник о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа (Службени гласник РС број 106/06)
- Правилник о стандардима и поступцима за акредитацију високошколских устава и студијских програма (Службени гласник РС број 106/06)
- Статут Универзитета у Нишу (Гласник Универзитета у Нишу број 4/06)
- Статут Медицинског факултета Универзитета у Нишу
- Стратегија обезбеђења квалитета (www.medfak.ni.ac.yu).
- Стандарди и поступци за самовредновање и обезбеђење квалитета Медицинског факултета Универзитета у Нишу

Медицински факултет постаје свестан да је интерна евалуација свих активности на Факултету, а пре свега образовне и научне, предуслов за акредитацију и успешан рад Факултета. Факултет је у својим правним актима дефинисао начин конституисања Комисије за контролу квалитета наставе. Ова комисија је формирана 29.10.2003. год, одлуком Научно-наставног већа бр. 14-5914-8/1-2 и именовани су њени чланови. У складу са Законом о високом образовању Наставно-научно веће Медицинског факултета на седници одржаној 15.11.2005. год. донело је одлуку о образовању Центра за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и научноистраживачког рада. Број чланова Центра, његов састав и структура, делокруг рада, права, обавезе и одговорности ближе су утврђени Статутом Факултета, као и Правилником о обезбеђењу, контроли и унапређењу квалитета Медицинског факултета Универзитета у Нишу. Статутом Медицинског факултета (члан 11) предвиђено је да ради остваривања своје делатности Центар образује комисије. Овако формиран Центар има за циљ да интегрише досадашње функције Комисије за контролу наставе, и обезбеди институционалну основу за пуну имплементацију система обезбеђења и контроле квалитета, који ће унапређивати рад Факултета као целине и дати основу за реалну процену доприноса сваког учесника у наставном процесу и научноистраживачком раду. Кроз циклично смењивање самовредновања и акционог планирања обезбеђиваће се квалитет образовног процеса, према шеми: планирање – спровођење – провера – побољшање.

Медицински факултет Универзитета у Нишу спроводи низ активности, као мере за обезбеђење квалитета:

- континуирано ради на осавремењавању и усклађивању садржаја наставе, као и на унапређењу квалитета својих студијских програма у сарадњи са домаћим и страним акредитованим медицинским, стоматолошким и фармацеутским факултетима, као и високошколским установама на којима се изводе струковне студије;
- Факултет непрекидно одржава и подиже ниво квалитета при упису студената - смањује број студената који уписују студије медицине и стоматологије кроз прераспodelу и упис на друге студијске програме (студије фармације и основне струковне студије), у складу са потребама друштва;
- прати потребе и захтеве тржишта за појединим образовним профилима и у складу са тим редифинише студијске програме и исход процеса учења;



- остварује прелазак са наставник-оријентисаног на студент-оријентисано образовање;
- студенти се укључују као партнери у унапређење наставе и чине је флексибилнијом за промене које ће побољшати квалитет њиховог образовања; промовише се тимски рад и стимулише прелазак са екс-катедра наставе на интерактивно извођење наставе, организација практичне и теоријске наставе у малим групама, увођење семинара као и увођење PBL (*problem-based learning*) методе у настави. Стратегија самоусмереног учења припрема студенте да се константно едукују током свог професионалног рада;
- Факултет обезбеђује да испити буду објективни, јавни и контролисани; у свим правилницима о полагању испита дефинише се континуирано оцењивање и узима се у обзир активност студената на практичној и теоријској настави, семинарима и пројектима, као и утицај појединих кредита и облика испитивања на формирање коначне оцене. Уведен је тест као начин провере знања и квалификација за приступање завршном испиту. Омогућено је полагање испита кроз испитне колоквијуме – мање испитне целине које подразумевају проверу знања по одређеним областима са теоријског и практичног аспекта;
- у циљу постизања међународних стандарда Факултет непрекидно улаже у простор за наставу, лабораторије, опрему за научноистраживачки рад, информационо-комуникациону технологију и аудио-визуелну опрему. Сви амфитеатри у згради Факултета, као и у наставним базама, снабдевени су ЛЦД пројектором и видео бимом а поједине наставне просторије, као што су учионица за наставу информатике, Катедра за молекуларну и хуману генетику и сала за семинаре на Катедри за физиологију су компјутеризоване, што представља добру основу за даљу надградњу тј. апликацију софтера за компјутеризовану презентацију одређених процедура практичне наставе, праћење предавања и компјутеризовано полагање испита;
- Факултет обезбеђује својим наставницима и сарадницима поред непрекидног стручног усавршавања, и едукацију у области методологије, психологије, вештине комуникације и руковања информационим технологијама;
- поштује високе критеријуме за избор наставника и сарадника који су усклађени са препорукама Националног савета и међународним критеријумима;
- континуирано прати квалитет наставе и реализацију плана наставе уз обавезно прибављање мишљења студената о квалитету наставног процеса;
- обезбеђује учешће студената у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступака за обезбеђивање квалитета;
- утврђује стандарде и поступке за обезбеђивање квалитета свог рада који су доступни јавности;
- периодично спроводи поступак самовредновања и објављује резултате самовредновања, у складу са законом;
- финансира студијске боравке наставника и сарадника и студената докторских студија из средстава Факултетског фонда у складу са Правилником о научном подмлатку;
- изграђује организациону културу квалитета;
- обезбеђује повезаност образовне, научноистраживачке и стручне и издавачке делатности;
- поштује критеријуме о издавачкој делатности Факултета и Правилник о уџбеницима и издавачкој активности, којима се обезбеђује квалитет научне и стручне литературе, наставника и сарадника Факултета у складу са међународним стандардима;
- периодично прати начин обављања испита, успешност студената у целини и на појединачним предметима, квалитет уџбеника и предузима мере за отклањање уочених недостатака;
- обезбеђује унапређење квалитета управљања;
- обезбеђује унапређење квалитета ненаставних активности и услова рада и студирања;



- обезбеђује унапређење квалитета на постдипломским студијама и
- периодично преиспитује и унапређује стратегију обезбеђивања квалитета.

Субјекти обезбеђења квалитета

У циљу унапређења квалитета сви запослени, као субјекти обезбеђења квалитета, остварују своје активности кроз одговарајућа тела Факултета:

- Центар за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и научноистраживачког рада и одговарајуће комисије у саставу Центра,
- Наставно-научно веће,
- Изборно веће,
- Центар за међународну сарадњу,
- Центар за континуирану медицинску едукацију,
- Одбор за основну наставу,
- Одбор за последипломску наставу ,
- Одбор за здравство,
- Студентски парламент.

Поменути Центар, комисије и одбори могу именовати подкомисије и радна тела у циљу ефикаснијег спровођења система обезбеђивања квалитета.

Области обезбеђивања квалитета

Медицински факултет, Универзитета у Нишу дефинише следеће приоритетне области у којима се обезбеђује, контролише и унапређује:

- квалитет студијских програма,
- квалитет наставног процеса,
- квалитет научноистраживачког и стручног рада,
- квалитет наставника и сарадника,
- квалитет студената ,
- квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса,
- квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке,
- квалитет простора и опреме,
- квалитет финансирања
- улога студената у самовредновању и провери квалитета
- систематско праћење и периодична провера квалитета
- јавност у раду

**СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА**

Стандарди за обезбеђење квалитета садрже дефинисане квалитете Медицинског факултета Универзитета у Нишу. Поступци за обезбеђивање квалитета се утврђују посебно за сваку област обезбеђивања квалитета и њима се на детаљан начин уређује поступање субјеката у систему обезбеђивања квалитета ове високошколске установе. Стандарди и поступци за обезбеђивање квалитета на Медицинском Факултету Универзитета у Нишу донети су на седници Наставно-научно већа, на предлог Центра.

**ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА:
СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА**

Медицински факултет је на седници Наставно-научног већа 08.10.2007.године, на предлог Центра за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и научноистраживачког рада усвојио Стандарде и поступке за обезбеђивање минималног нивоа квалитета рада у форми процедура система квалитета. За сваку област обезбеђивања квалитета постоји посебна процедура.

Медицински факултет Универзитета у Нишу је на седници Наставно-научног већа, одржаној 08.10.2007. године, на предлог Центра, усвојио Стандарде и поступке обезбеђења квалитета студијских програма, наставног процеса, научноистраживачког и стручног рада, наставника и сарадника, студената, учбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, управљања Факултетом, простора и опреме, финансирања, ненаставних активности и услова рада и студирања, као документ доступан јавности на сајту Факултета (www.medfak.ni.ac.yu).

Предлог корективних мера:

У оквиру ревизије процедура обезбеђења квалитета за наредни период од три године намера институције би била да пређе са нивоа "МИНИМАЛНОГ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА" ка квалитету по типу "ПОГОДНОСТИ ЗА ДАТЕ ЦИЉЕВЕ", као и квалитету у односу на "Кориснике услуга", тј. оних који су заинтересовани за квалитет услуге (студенти, послодавци, ближе и даље окружење и друштво у целини), што би омогућило подизање квалитета на виши ниво уз могућност садржајније евалуације образовног процеса.

Разрада: предности, слабости, могућности и опасности институције***Предности***

1. Свест да треба мењати структуру и садржај образовања сазрела је код пристојне већине наставног особља и студената.
2. Постоји добра информисаност наставног особља о токовима реформе - Болоња процеса.
3. Осмишљени су планови и програми интегрисаних студија, као и једносеместрална настава уз увођење кредит система.
4. Постоји свест о садржајним и осмишљеним активностима на пољу истраживачког рада
5. Добро постојећа инфраструктура за одвијање наставе, посебно на претклиничким предметима



6. Хумани и материјални ресурси су задовољавајући.
7. Однос наставник-студент у просеку је сасвим задовољавајући.
8. Друштво у транзицији са потенцијално могућим кретањем ка друштву које поштује законе слободног тржишта, што би могло бити предуслов кретања ка слободном, богатом друштву.

Слабости

1. Настава, бар у овом моменту, на појединим предметима и даље се одвија по типу екс- катедра.
2. Исход учења на појединим предметима је декларативан, нејасан по садржају и нецеловит.
4. Планови и програми посвећени истраживачким активностима су недефинисани
5. Истраживање као услов напредовања није суштинска обавеза свих катедри у оквиру установе.
6. Неуједначени критеријуми бирања наставног кадра. Постоји бирање по аутоматизму, без праве конкуренције.
7. Поједини наставници, као и студенти, не схватају разлику између подучавања и учења.
8. Оцењивање студената је и даље традиционално: уобичајено један испитивач - један студент.
9. Друштво са опасним тенденцијама да се изолује и редукује основну оријентацију ка европском простору образовања и истраживања

Могућности

1. Добра информисаност пружа боље услове за реформе образовања и истраживања
2. Успостављање интегрисаних студија са увођењем кредит система осмишљава правац ка укључењу у европски простор образовања и истраживања
3. Повезивање и кооперација са другим институцијама на националном и интернационалном нивоу у оквиру процеса образовања и науке окреће се бољим садржајима и припрема терен за мобилност студената свих врста студија и научно-наставног кадра
4. Свесност да је истраживање један од битних фактора за селекцију и напредовање научног кадра ствара креативнију атмосферу, боље интерперсонално разумевање и сарадњу на свим нивоима унутар и ван установе.
5. Садашњи материјални и хумани ресурси успостављају основу која би могла задовољити потребе у области образовања и науке уколико би се правилно користила.
6. Постојећа опрема и простор на садашњем нивоу могли би условно обезбедити пристојне резултате у сфери образовања и научних истраживања.
7. Студенти су свесних својих могућности и жеље за променама које им пружају боље услове интеграције у европски простор образовања и науке.
8. Друштво у фази превирања, уз услов да осмисли правилну оријентацију, може успоставити боље услове за развој хуманих и материјалних ресурса.

Опасности

1. Да учење и настава буду само декларативна оријентација интегрисаног студијског програма.
2. Да се исходи учења схвате као форма, а не суштина.



3. Да наставни кадар по навици настави са методом екс-кathedra предавања, без промена које би захтевале побољшање интерактивне педагогије, теорије наставе и њене апликације.
4. Оцењивање студената по досадашњем принципу без правилног коришћења кредит система.
5. Да студенти буду остављени сами себи без могућности креативне сарадње са наставницима.
6. Да мобилност остане само регулатива без стварне реализације
7. Да напредовање наставног кадра буде рефлексна радња са уобичајеним, утврђеним редом, без прокламованих и поштовних вредности оцењивања њиховог научног и педагошког рада.
8. Да подмлађивање кадра буде само имагинарна оријентација.
9. Да материјалне могућности буду и даље скромне, без бољих услова да се набави опрема сходно нормалном технолошком развоју.
10. Цикличне промене друштва које осцилују између различитих социоекономских и политичких опција, што се може рефлектовати на стање на Факултету и сам наставни процес.

СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Медицински факултет, Универзитета у Нишу формира стручна тела за обезбеђивање квалитета и дефинише њихова права и обавезе у том поступку. Систем обезбеђивања квалитета представљен је адекватном организационом структуром, у оквиру које су дефинисани послови и задаци наставника, сарадника, студената и стручних органа. Медицински факултет Универзитета у Нишу је формирао Центар за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и научноистраживачког рада. Центар је састављен од наставника, сарадника, ненаставног особља и студената. Број чланова Центра, његов састав и структура, делокруг рада, права, обавезе и одговорности ближе су утврђени статутом Факултета.

ОДГОВОРНОСТ ЗА ПРИМЕНУ ПРОЦЕСА КВАЛИТЕТА

Нема сумње да би се систем одговорности за примену овог процеса у процесу праћења и осигурања квалитета, могао редуковати готово на сваког појединца, али ипак он се мора подићи на институционални ниво. То намеће потребу да се одреде циљеви плана и програма, његов садржај, образовне активности, методе студентског оцењивања и свакодневне контроле квалитета. Зрелост институције се огледа у томе да се знају одговорности на свим нивоима активности унутар организације, почев од декана, свих Комисија или Одбора, који су укључени у праћење и процену квалитета, па до појединих шефова предмета и катедри. Свакако да Савет Факултета, који је орган управљања установе, иако није део процеса контроле квалитета, постаје одговоран за надгледање и потврду да установа има праву оријентацију према процесима квалитета.

Основни принципи рада Центра, као саставни део стратегије су:

- Центар уграђује културу квалитета у све аспекте деловања Факултета
- Центар не само да надзире, већ и изграђује (креира) институцијске механизме који ће гарантовати континуирана побољшања



- Центар доноси годишњи и дугорочни план активности, кога усваја Наставно-научно веће
- На предлог Центра Наставно-научно веће Факултета доноси и усваја стандарде и поступке за обезбеђивање квалитета
- Поступци за обезбеђивање квалитета се утврђују за сваку област посебно и њима се на детаљан начин уређује поступање субјекта у систему обезбеђивања квалитета високошколске установе
- Најмање једном годишње Центар о свом раду подноси извештај Наставно-научном већу
- Центар организује сталне расправе о квалитету
- Центар развија евалуацијске поступке за истраживање различитих аспеката квалитета образовања и истраживања
- Центар прикупља информације о квалитету од свих корисника (студената, наставника, административног особља, руководства, јавног мњења)
- Осим наставника и сарадника чланови Комисија Центра су и представници студената који чине 20% укупног броја чланова
- Посебна Комисија Центра анализира узроке некавалитетног, неефикасног и предугог студирања
- Центар осигурава повратне информације од студената и усмерава њихове сугестије, предлоге и критике
- Центар подстиче и организује стручно усавршавање наставника, сарадника и административног особља
- Рад Центра је отворен за увид јавности

Медицински факултет Универзитета у Нишу, у складу са својим основним задацима и циљевима, недвосмислено је опредељен да континуирано и систематски ради на унапређењу квалитета у свим сегментима делокруга рада. Стратегијом контроле и унапређења квалитета тј. програмом институционалне евалуације дефинисаће се јаке и слабе стране Факултета првенствено у светлу мисије Факултета.

ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА: СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂИВАЊА КВАЛИТЕТА

Систем за праћење и осигурање квалитета свих сегмената рада Факултета је усклађен са потребама и институционалном културом Медицинског факултета Универзитета у Нишу, као и са основним задацима и циљевима ове високошколске институције. Факултет је и пре доношења Закона о високом образовању формирао стручна тела за обезбеђивање квалитета и дефинисао њихова права и обавезе у том поступку. Медицински факултет у Нишу је на основу чланова Статута (218-222) 29.10.2003. године формирао Комисију за контролу квалитета наставе, одлуком Научно-наставног већа бр. 14-5914-8/1-2, која је била састављена од 11 наставника и сарадника и 4 представника студената. Дефинисано је да Комисија за контролу квалитета наставе предлаже процедуре које регулишу учешће и задатке наставног особља, ненаставног особља и студената у обезбеђивању квалитета. Процедуре су регулисане Правилником о контроли квалитета наставе на Медицинском факултету у Нишу, усвојеном од стране Наставно-научног већа, на седници од 30.06.2003. године.

Статутом Медицинског факултета, који је донет на основу Закона о високом образовању, систем обезбеђивања квалитета представљен је адекватном организационом структуром Центра за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и научноистраживачког рада у оквиру које су дефинисани послови и



задаци наставника, сарадника, студената и стручних комисија у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступака за обезбеђивање квалитета Медицинског факултета. Такође, чланом 53 Статута регулисано је учешће студената у обезбеђивању квалитета и доношењу стратегије и процедура система квалитета. Учешће катедри и њихових чланова у обезбеђивању квалитета регулисано је члановима 48 и 49.

Број чланова Центра, његов састав и структура, делокруг рада, права, обавезе и одговорности ближе су утврђени Статутом Факултета, Пословником о раду Комисије за контролу квалитета наставе, као и Стандардима и поступцима за унапређење квалитета Медицинског факултета Универзитета у Нишу. Центар је добио задатак да формулише правилнике и остала документа којима би се регулисао сам систем обезбеђења квалитета и да након њиховог формулисања, по потреби, ради на њиховом даљем развоју.

Систем обезбеђења квалитета је свеобухватно реализован усвајањем и применом следећих докумената, кроз чије су одредбе и садржаје дефинисане одређене мере, поступци и механизми осигурања, контроле и унапређења квалитета: